

סיון בסקין היו עצי אשוח בירושלים מחזה קצר בחרוזים

לאולגה קלבנוב

הדמויות:

אלונה

מקס – בעלה של אלונה

מאיה – חברתה של אלונה

גיא – בעלה של מאיה

אנה – חברתה של אלונה

יונתן

נינה – אישה רוסייה שמופיעה רק על מסך הסקייפ

(כל הדמויות מצויות בשנות השלושים לחייהן ובעלות השכלה גבוהה, פרט ליונתן, שהוא סטודנט בן עשרים וארבע. אלונה, מקס ואנה מתגוררים בירושלים. מאיה, גיא ויונתן – בתל אביב. אלונה, מקס, מאיה ואנה הם דוברי רוסית שהגיעו לישראל בילדותם, ולכן השיחות ביניהם מדלגות בין רוסית לעברית בטבעיות רבה. גיא ויונתן הם ילידי הארץ. נינה מתגוררת בסנט פטרבורג ומעולם לא ביקרה בישראל. לשם פשטות, כל הדיאלוגים מובאים כאן בעברית)

תמונה 1

(ליל הנוביי גוד, השנה האזרחית החדשה. סלון בדירתם הירושלמית הצנועה של אלונה ומקס. על שולחן הקפה הערוך בצפיפות – מאכלים מסורתיים של העדה הרוסית: פֶּלְמֵנִי, שוֹבָה, דגים וירקות כבושים, סלט אוליבייה, תפוחי אדמה מבושלים. בקבוקי האלכוהול: יין אדום, יין לבן, יין רוסי מבעבע, וודקה. על אחד המדפים – עץ אשוח מקושט מפלסטיק. מהחדר הסמוך נשמעים קולות של ילדים משחקים. מאוחר יותר הילדים הולכים לישון ושומרים על שקט יחסי. הטלוויזיה הדלוקה בווליום נמוך משדרת את הסרט "רחצה נעימה", המשודר באופן מסורתי בכל נוביי גוד בטלוויזיה הרוסית. לאחר מכן משודרת תוכנית הבידור החגיגית: זמרות בשמלות נוצצות, זמרים בחליפות מוזהבות, שלג מלאכותי ושפת גוף חנפנית. על הספה: אלונה, מקס, אנה ומאיה)

אלונה:

מאיה! הגעת! מזל. כל הכבוד שהתארגנת.

מאיה:

כן, עד הסוף זה לא היה בטוח.

היה לי יום כל כך ארוך, כמעט עשיתי גֶּנֶט

של משימות, כדי להספיק. אוי, איזה יופי, עץ אשוח.
ואז הילדים רצו לבוא איתי,
כשהתכונן היה שגיא נשאר איתם. אמרתי לו, שוחררת.
וכביש 1 היה פנוי, לא האמנתי.
מקס:

אל תטעי,

זה סתם מזל. דווקא בנוכחי גוד!
אנה:

מזל זה חארטה.

זה הגיוני: כולם רוצים לחגוג בתל אביב.
רק את בחרת כיוון הפוך.
מאיה:

בכל אופן, סְלָטִיק

ויין. הנה כאן.

(מוציאה מתוך שקית גדולה קופסה ובקבוק, מניחה אותם על השולחן, פותחת את הקופסה
ושמה את המכסה שלה מתחתיה)
אלונה:

אוי, מעולה. נראה מגניב.

אני ממש אוהבת.
מאיה:

איזה כיף, קלעתי

לטעמך.
אלונה:

ברור. את מעולה. מזגי לך משהו לכוס.

את לא נוהגת עד הבוקר. יכולה להתפרע.
(מאיה מוזגת כוס יין לעצמה ולאנה; כוסותיהם של אלונה ושל מקס כבר מלאות)
מאיה:

כל כך שמחה להיות פה.
מקס:

מה עם גיא, הוא לא התחיל לכעוס

שכך נטשת אותו לבד בנוכחי גוד?
מאיה:

לא, הוא יודע

מה נעשה פה: מסיבה רוסית של פעם בשנה.
מילא האוכל, המצחיק בפני עצמו. והוא יכול גם ליהנות משובה.
אבל הטראש שעוד מעט יתחיל שם (מצביעה על הטלוויזיה) זה מוגזם לו. הוא ישנא
את כל הנצנצים האלה, מימי משבר טילים בקובה.
בבית הוריו לא חוגגים את כל הנוכחי גוד,
הוא לא גדל על זה, והמסורת הפרודית

שלנו לא אומרת לו הרבה. זה סוג של קוד,
אתם יודעים.

מקס:

הקוד מלא בבאגים.

מאיה:

כן, כמו כל הקודים.

(מקס צוחק)

אנה:

הומור תוכניתנים.

מאיה:

סליחה, סליחה.

אנחנו נקבל באהבה הומור של ביולוגים.

הרגתן עכברים רבים היום?

אלונה:

אני מוחה:

העכברים שלי אינם מתיים: הם נרדמים כמו בלוקים

אחרי מנה גדושה של חומר מטשטש

וטריפים נעימים של פורנו. הם רק לא קמים אחר כך.

מקס:

או שפתאום מתעוררים, כמו הטיפש

הזה בסרט, (מצביע על הטלוויזיה) או יותר גרוע: במפעל פלדה נטוש בחרקוב.

מאיה:

בתחנת הכוח בה צילמו את "סטלקר". אף אחד

מצוות הצילום לא שב ללא סרטן הביתה.

אלונה:

אאוץ! בלי זוועות בנוביי גוד.

מקס:

דווקא נחמד,

כשמאיה מתחילה פה לספר צ'זבטיים.

אלונה, מתוקה, אולי נתחיל כבר לאכול?

אלונה:

צודק! שכחתם מהו סדר העדיפויות בטבע.

בתיאבון.

(כולם מתחילים לאכול, לשתות, להציע ולהעביר את המנות זה לזה)

מקס, יקירי, תביא את הגביע הכחול.

מאיה: (בעניין)

קדוש?

אלונה:

כמעט. מכוך "הכול בדולר", תחנה של אגד, באר שבע.

את לא זוכרת? עוד הראיתי לך אותו אחרי צבא.
אנה, אכפת לך, יש מצית ונר במגירה למטה
(מקס ואנה יוצאים למטבח)

אז מה קורה איתך, עם גיא? את עצובה?

מאיה:

כן. את יודעת, זאת לא איזו דרמה דה לה שמאטע,
אנחנו נהנים, ויחד יש לנו עולם שלם.

אבל ברור שאאבד אותו. אני יודעת:

קשה לו ליד. הוא לפעמים מתחיל להיעלם,

להיות שקוף, ובחצות להיהפך לדלעת.

אני לא אעמוד בזה עוד חודש או שלושה.

זה מדכא אותי.

אלונה:

שומר נפשו ירחק. עשי את מה שטוב לך.

אל תנסי להיאחז בכל תקווה קלושה.

אולי ניסע בקיץ לאיזה אי טיפשי ונשתזף שם טופֶּלֶס?

מאיה:

אולי. אבל אני רוצה גם לטייל, טופלס או לא.

ים יש לי גם בתל אביב. אני רוצה קצת אקשן.

(נכנסים מקס ואנה עם גביע כחול. מקס מחקם את הגביע במרכז השולחן, מציב בתוכו
נר גדול ומדליק אותו)

מקס:

באווירה רומנטית...

מאיה:

וקדושה...

מקס:

וגם קדושה. אני קידשתי במרלו,

לכבוד לכתה של השנה אשר חלפה.

אנה:

אני באשל.

אני גרועה.

אלונה:

אז מה. מוזמנת לתקן את זה עכשיו.

הילדים הלכו לישון. נבדוק אותם עוד רגע.

(כולם חרימים כוסית. לפתע נשמע צלצול בדלת)

את מי הזמנת?

מקס:

אף אחד. אולי שכנה הגיעה לשנורר לה כוס חלב?

(הולך לפתוח את הדלת. נכנס יונתן)

שלום.

יונתן:

שלום. חיפשתי את אסנת ורוני רגב.

אתה יודע איפה הם?

מקס:

לא, לא מכיר.

אתה יודע מה הכתובת?

יונתן:

זהו, שרשמתי

בטלפון, ואז שכחתי בדירה את המכשיר.

חשבתי שאני זוכר, אבל בקו 480 נרדמתי.

כשהתעוררתי, כל הזמן ניסיתי לשחזר.

בלי טלפון, אתם יודעים, ולא זוכר את המספר, לא מתמצא בירושלים.

סליחה. אני טעיתי. מצטער.

(רוצה ללכת)

מקס:

אז באת רק עכשיו מתל אביב? בוא, לפחות תשתה קצת מים.

או יין, וודקה. אתה בטח גם רעב.

בוא תצטרף. תחגוג איתנו.

יונתן:

מה, סילבסטר?

מקס:

עזוב סילבסטר. למה רק בישראל הוא מקבל את כל תשומת הלב,

בעוד שהעולם חוגג שנה שבאה עלינו לטובה? חייג מחר לאסתר

ודני, תתנצל.

יונתן:

אסנת ורוני.

מקס:

אופס. שמך?

(לוקח מיונתן את מעילו, מלווה אותו אל הסלון ומכריז)

יונתן:

כן. יונתן. נעים מאוד.

מקס:

קבלנה, גבירותי, את יונתן, שבא מתל אביב, שכח שם את הטלפון, הכתובת,

ואין לו ייז, ואין פנקס של טלפונים, והרי אתן רואות

שקר בלילה ירושלמי, ואצלנו חם ויש תקרובת

וגם שתייה.

מאיה:

בריוק כמו הבחור בסרט! רחצה — היי! — נעימה!

אל תשים לב. בדיחה פרטית. נעים מאוד, שמי מאיה,
וגם אני מתל אביב.

מקס: (מציג את יתר הנוכחים)

שמי מקס, וזאת אשתי אלונה. זוהי אנה. יאללה, לגימה?

(מוזג ליונתן כוס יין ומביא לו צלחת וסכו"ם. כולם מרימים כוסית ואוכלים)

מאיה:

בן כמה אתה, יונתן?

יונתן:

עשרים וארבע.

מאיה:

כך חשבתי.

(מחקה נימה של זקנה המתרעמת על הנוער של היום)

אוי, שכבת הגיל שחיה

בסלולרי. בלי זה, לא זוכרים דבר ולא יודעים לקרוא מפה.

כמו שאנחנו אבורים ללא חשמל. בתיאבון, תרגיש בבית.

יונתן:

תודה. אני אכן רעב. מה הסגול הזה?

אלונה (מאמצת את המשחק של מאיה)

חרפה,

לא מכירים שום מאכל מסורתי.

יונתן:

אמי היא מרוקאית.

אלונה:

אם כן, ניצלת. זוהי שובה. דג תחת שכבות של ירקות,

והסגול הוא סלק. זאת המומחיות של אנה.

בכל שנה אנחנו נפגשים בנוביי גור –

סילבסטר, בשבילך – אוכלים מזון רוסי וקצת חוטפים ג'ננה

מול תוכניות החג בטלוויזיה הרוסית.

אל תיבהל מכל הטראש.

מאיה:

כי נוותר על הברכה של פוטין.

אנחנו לא קיצוניים. רק אוהבים לגמוע – אלא מה? – כוסית.

אלונה:

ולקיננה יש פסאודו־שמפניה של רוסיים, עם תותים.

(יונתן מתחיל להירגע ולהדביק את הקצב של מארחיו באכילה ובשתייה. הבמה מוחשכת. על המסך מוקרנים זיקוקים, מדי פעם נשמעים צלילים של מוזיקה, לחישות, נקישת מזלגות וכוסות, צחוקים וצחקוקים, שעון רחוק הולם חצות, פתיחת בקבוק הפסאודו־שמפניה, קריאות "ס נובים גודום!" ונשיקות. לאחר שכל זה ממצה את עצמו, רואים באור המועט

שמגיע מאחור את צלליותיהם של מקס, אלונה ואנה, שקמים והולכים לחדרים האחרים.
כולם מאחלים זה לזה לילה טוב. מאיה ויונתן נשארים על הספה לבדם)

יונתן:

איך את חוזרת? את עם אוטו?

מאיה:

כן. אישן כאן ואצא בשש.

לפני הפקק בכביש 1. אם תישאר, אקח אותך. לפלורנטין, אמרת?

יונתן:

כן. ותודה. אוי, אין לי טלפון. תעירי אותי?

מאיה:

כן, צעיר טיפש.

לילה אחד בלי טלפון. טהור כמו הנסיך סידהרטה.

(מחבקת את יונתן. הם מתנשקים, נשכבים על הספה מחובקים ומתכסים בשמיכה. הבמה מוחשכת ודוממת לגמרי)

תמונה 2

(דירתם התל אביבית הצנועה של מאיה וגיא. גיא יושב מול המחשב. על השולחן ליד המחשב עומדים בקבוק יין וכוס כמעט ריקה. תוכן המסך שלו מוקרן על מסך גדול יותר, כך שהצופים יכולים לראות. הוא פותח סקייפ ומחייג. נפתחת שיחת וידאו עם נינה)

גיא:

נינה! רציתי לומר לך "ס נובים

גודום". איך את חוגגת היום?

נינה:

בבית. לא בא לי על כל הסנובים

מהחברה: ניקולאי, ארטיום,

אירה וכל הבנות האלה.

אנשי העולם בעיני עצמם.

כל פטרבורג שיכורה וצוהלת,

ואני רק חושבת על אמסטרדם,

וגם נזכרת בך. באצבע

אחת שלך – יש עולם שלם.

אתה לבר? מה עם מאיה, בעצם?

גיא:

עם הקטנים בג'רוזלם.

נשארת עם חברים עד הבוקר.

מסיבה רוסית. אצלם זה סוג של בריחה.

השאירה לי יין וספר של בורחס,

ואת הבקבוק השני לקחה.

נינה:
איתה בודר ועצוב?
גי'א:

תביני,
הנוביי גוד זה לא העניין.
אני לא איזה בעל קנאי לטיני
ולא מתפלל שצריך מניין.
זה שנסעה – זה בסדר. מסורת.
מה שקשה, זה כשהיא נמצאת,
ושנינו לא מצליחים לעצור את
הכלי שהורס את כל הקונצרט.
כמו חצוצרה הפוכה: נשפת,
וכל הריאות שלך נחסמות.

נינה:
ומה אכלת?
גי'א:

הכנתי פסטה.
לגמרי לא אוכל של נוביי גוד,
אבל עדיין היו לי פורציני
מהטיול הקודם.
נינה:

אתה?

גי'א:
אל תקנאי. זה מורכב, תביני.
יש פה עולם שלם שבנתה.
אני רוצה אותו. ועדיין –
לא יכול להפסיק לחשוב על גופך.
נינה:

טוב, לפחות – אלא מה – יש יין
לי ולך. איך הכול מסתבך.

(שניהם, כל האחד בצד שלו של המסך, מוזגים כוס יין ומרימים יחד כוסית וירטואלית)
גי'א:

מסתבך, ובכן, זה עוד אנדרסטייטמנט.
את בלתי מושגת, מאיה קשה,
אני עצמי מעודן כמו סצנה
בסרט פורנו לגיל פרישה.
הכול נשמט לי מהידיים.
מתגעגע אליך מאוד.

נינה: (פתאום, בחולמנות, כמי שניעורה מחלום)

יש עץ אשוח בירושלים?
בלי עץ אשוח אין נוביי גוד.

גיא:

הם בטח שמו אחד מפלסטיק.
הרבה עושים את זה. למה שאלת?

נינה:

לא יודעת. היום הרסתי
כדור זכוכית. התנפץ על אספלט.
אתה יודע, קישוט של פעם.
בעצם, מאיפה אתה תדע.

ואבא ואמא ראו ובאו
לנחם אותי, כמו כשהייתי ילדה.
אני חושבת לעוף מפּיטָר.
לאנשהו, לאירופה. נמאס.
פשוט עמדתי שם וצפיתי
בכדור זכוכית נוצץ נהרס.
(נדלק מסך נוסף, ועליו פניו של יונתן)

יונתן:

כדור זכוכית? כמו כדור הברזל?
החלטת להתגרות בגורל?

נינה:

עדיין בונים את המקדש בדורנאך?
עדיין פורח בְּאַרְל חרדל?
(נדלק מסך נוסף, ועליו פניה של אלונה)

אלונה:

עדיין עומד פנתיאון ברומא.
ועוד פנתיאון עומד בפריז.
(נדלק מסך נוסף, ועליו פניו של מקס)

מקס:

עדיין חוברות מודפסות בכרומו,
חלקי אופנועים נמשחים בגריז.
(נדלק מסך נוסף, ועליו פניה של אנה)

אנה:

עדיין אוכלים ירקות ואורז.
עדיין חולה קורא לאחות.
(נדלק מסך נוסף, ועליו פניה של מאיה)

מאיה:

עדיין צודק בכול אפיקורוס,
עדיין הים ממליח רוחות.

(גיא קם ממקומו. מכל עבר נדלקים מסכים עם פרצופים של גברים, נשים וילדים. כעת כל אלה הם מקהלה)
מקהלה: (שרים, גיא מצטרף)
עדיין, עדיין, עדיין, עדיין, עדיין
היו עצי אשוח בירושלים,
עדיין המים לא הפכו לזין,
עדיין מהלו את הזין במים,
וכבר ידענו, הוי כן, כבר ידענו
על כל קליפת בננה, כשעדיין לא היתה כאן בננה,
אבל היתה החלקה, וידענו על כל סל שהחטאנו,
כשעוד לא היה סל, והיה רק טנא,
אבל היתה הֶחֱטאה, וידענו על כל זיון שהחמצנו,
כי זיון היה גם היה, ועל כל כדור שניפצנו,
כשעוד לא היתה זכוכית, אבל היה ניפוץ,
ועוד לא היתה ארץ קודש, אבל היתה ארץ עוץ.
ואהבנו, אהבנו, אהבנו, אהבנו,
והחמצנו, החמצנו, ולאיתקה שִבְנו, שבנו,
ועדיין, עדיין, עדיין, עדיין
איננו יודעים להביט זה לזה באישון העין.
(שירת המקהלה נעשית חסרת מלים. חושך, ונצנוץ חלש של קישוטי עץ האשוח מהתמונה הראשונה. המסך יורד)